

Périodique
Ordre de la Couronne
Mei Juni Juli 2023

SOCIÉTÉ DES ORDRES DE LA COURONNE
ET DE LÉOPOLD II, ASBL

N° d'entreprise 0410 058 194

Association Royale sous le Haut Patronage de Sa Majesté le Roi

VERENIGING VAN DE KROONORDE EN VAN DE ORDE
VAN LEOPOLD II, V.Z.W.

Ondernemingsnummer 0410 058 194

Koninklijke vereniging onder de Hoge Bescherming van Zijne Majesteit de Koning

COTISATIONS 2023 BIJDRAGE 2023

Bien que pas mauvaise, la situation de notre trésorerie n'est pas des meilleures. Et cela est de nature à limiter nos projets et activités, ... Le service que l'on souhaite-rait vous rendre au mieux, ... Les raisons sont multiples (frais de fonctionnement, impôts, entretien des locaux, obsolescence du matériel, etc.) mais aussi notamment le non-paiement de la cotisation annuelle.

Avoir adhéré à notre Association signifie notamment fournir un soutien pour atteindre ses buts (Article 5).

Son fonctionnement harmonieux requiert des moyens. D'une part, il y a l'engagement bénévole de ceux qui ont accepté une tâche de direction et de gestion, mais il y a, d'autre part la nécessité de disposer de fonds nécessaires pour atteindre les objectifs fixés.

Pour rappel, les montants en sont de :

Membre effectif, adhérent ou affilié	25
euros ou plus	
Membre sympathisant	50
euros ou plus	
Membre protecteur	100
euros ou plus	
Membre à vie	750
euros ou plus	

Nous vous demandons dès lors de virer, dans les meilleurs délais, votre cotisation au compte :

BE56 0682 4806 4288

Un don ? Et pourquoi pas ?

Nous saurons bien les utiliser, ... Vous pouvez nous faire confiance.

Merci!

De toestand van onze thesaurie is niet al te schitterend. Redenen zijn talrijk (werkingskosten, belastingen, e.v.) maar vooral het niet-betalen van de jaarlijkse bijdrage.

Tot onze Vereniging toetreden betekent ondermeer steun verlenen ten einde de doelstellingen te bereiken (artikel 5).

Haar harmonieuze functionering vergt middelen. Enerzijds is er de vrijwillige inzet van diegenen die een taak van bestuur en beheer hebben aangenomen, maar anderzijds is er de nood om over de nodige fondsen te beschikken ten einde de beoogde objectieven te bereiken.

Ter herinnering, de bijdragen zijn:

Effectief, aangesloten of groepslid:	25
euro's of meer	
Sympathisant :	50
euro's of meer	
Beschermend lid :	100
euro's of meer	
Levenslang lid :	750
euro's of meer	

We vragen u dan ook, zo snel mogelijk, uw bijdrage te storten op het nummer:

BE56 0682 4806 4288

Een gift? En waarom niet?

We vragen, aan diegenen dit het vermogen hebben, een gift aan hun lidgeld bij te voegen.

We bedanken ze hartelijk!

LA POLITIQUE PHALÉRISTIQUE DE LÉOPOLD II

La « phaléristique » a trait aux distinctions honorifiques portables. Ce néologisme réfère aux *Phalerae* des légionnaires romains. La phaléristique se veut une auxiliaire de l'histoire. Elle nous renseigne, notamment, quant aux relations de pouvoir entre un Etat et des individus. Le deuxième roi des Belges n'a pas innové en se servant des décorations comme outil de sa politique. Son père avait déjà montré la voie et tous les chefs d'Etat de la seconde moitié du XIXe siècle agissaient de la sorte. Léopold II a néanmoins porté le « système » à son paroxysme belge.

L'Ordre de Léopold, seul ordre belge de mérite jusqu'en 1908, avait été difficilement créé en 1832. Il faisait, depuis lors, l'objet d'un contrôle parlementaire assez strict qui empêchait le Roi de décorer discrètement, c'est-à-dire sans contreseing ministériel, les personnes auxquelles il était personnellement redevable. Léopold Ier a en quelque sorte contourné la Constitution en faisant attribuer par sa parenté de Cobourg l'Ordre de la branche Ernestine de Saxe à des Belges. L'Ordre familial des duchés de Saxe est ainsi quasiment devenu un ordre belge par recommandation.

Devenu roi, Léopold II s'est longtemps contenté de cet expédient. L'opinion publique belge était d'ailleurs peu favorable à ces hochets royaux. L'épopée congolaise avait pourtant décuplé le nombre de mérites à distinguer. Devenu souverain de l'Etat indépendant du Congo (EIC), Léopold II l'a pu, à sa guise, créer et attribuer quatre Ordres de mérite entièrement dévolus à son entreprise: l'Ordre de l'Etoile africaine (1888), l'Ordre royal du Lion (1891), l'Ordre de la Couronne (1897) et celui de Léopold II (1900). Le « système » de Léopold II avait été complété en 1889 par les décorations de la Maison royale, copiées à Londres chez Sa cousine Victoria. Véritables médailles privées, leur attribution ne nécessitait aucune autorisation externe.

Confondant régulièrement l'intérêt belge, le congolais et le personnel, le Roi-Souverain n'était pas à l'abri du reproche à l'aune de notre jugement moderne. Le transfert en 1908

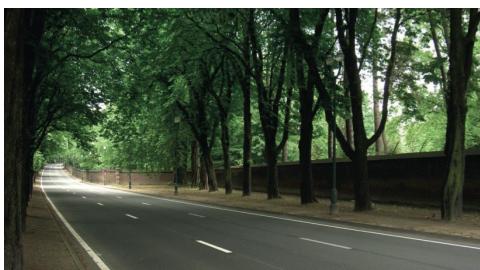
de l'EIC à la Belgique a d'ailleurs embarrassé le ministre des Affaires étrangères quant à l'utilisation de cette manne phaléristique.

La Première Guerre mondiale avec sa multitude d'actes de bravoure et d'abnégation à distinguer a permis de revenir à l'orthodoxie.

La politique phaléristique de Léopold II a bénéficié d'heureux concours de circonstances. A une époque où les relations internationales se basaient encore sur des réunions au sein de familles régnantes. Il a, par rapport à son père, multiplié par trois le nombre des attributions de l'Ordre de Léopold à ces occasions. C'est sous son règne, en 1879, que la première femme belge a été décorée de l'Ordre de Léopold. Cette forme d'émancipation répondait à une évolution de la société. Enfin, interprétant quelque part la liberté de la presse, Léopold II avait compris que l'attribution d'une croix pouvait contrer l'éventuelle publication d'un (mauvais) article.

LEOPOLD II, BOUWER EN URBANIST (VERVOLG)

Ook al begint hij met de voorbereidseisen, bereidt de Vorst een ander groot project voor te Laken. In 1876 onderhandelt hij de ruil van de Staatseigendommen met het privé domein van de koning met het doel om er een park van 16 ha te laten aanleggen met een brede boogvormige laan, de toekomstige Van Praetlaan. De uitvoering ervan gebeurt door een overeenkomst met de bankier Lambert die zijn naam aan de koning leent. De gemeente Laken stemde toe met de baat van de onteigening voor publiek nut, op haar kosten maar in feite op deze van de vorst.

Het is de eerste maal dat de Koning deze techniek hanteert, die hij meermaals zal aanwenden. Dank zij dit middel en met de hulp van verscheidene toegewijde personaliteiten, kan hij zo snel en discreet werken aan de transformatie van de oude buurten en aan de aanleg van straten en nieuwe stedelijke zones te Laken, Tervuren en te Oostende.

De koning beperkt zich echter niet alleen tot het creëren van parken en nieuwe lanen. Gedurende vele jaren zoekt hij bijvoorbeeld een mogelijkheid om het perspectief van het Justitiapaleis volledig open te breken vanaf de Wolstraat tot de Waterloolaan. Hij slaagt er niet in, tenzij door de verbreding van de Vier-Armenstraat en door de afbraak van een oud verpleeghuis, dat vervangen wordt door het hedendaagse Jan Jacobsplein.

Dit biedt also gedeeltelijk perspectief op de zuidelijke gevel van het Justitiapaleis.

Een ander Brusselse kwartier draagt zijn stempel gedurende vijftig jaren: de Kunstberg. Deze naam duikt slechts in 1902 voor de eerste maal op. Het doel is om het zicht op de Koninklijke Musea en de Koninklijke Bibliotheek vrij te ma-

ken. Om dit te realiseren verwerft de koning vanaf 1897 verschillende terreinen en panden die reeds op de Coudenberg gebouwd werden.

Sommige ervan doet hij slopen en werden de bovenste verdiepingen afgebroken van de bewaarde gebouwen, zodat het panorama van de stad vanaf het Koningsplein zichtbaar werd. Het project werd evenwel door de Senaat afgeweerd in 1908 en door de vooravond van de tentoonstelling van 1910, berust de Koning in een tijdelijke oplossing. Hij laat de werf omvormen tot een charmante tuin die we gekend hebben tot 1950.

We besluiten deze opsomming van de belangrijkste koninklijke initiatieven inzake stedenbouwkunde en wegenwerken door de best gekende te herhalen: de Tervurenlaan waaraan hij reeds dacht in 1882 maar slechts gerealiseerd werd in 1897 onder het mom van een concessie toegekend aan een belangrijke ondernemer van openbare werken: Edmond Parmentier. Deze speelt eveneens dezelfde rol in het traject van de Vortslaan en de Meysselaan.

Zo belanden we aan de tweede categorie van Leopoldaansche werken: de gebouwen. We stellen vast dat de realisatie ervan zich situeert in een veel kortere periode die samenvalt met het einde van het bewind. In werkelijkheid, zelfs wanneer de Koning grote zorg draagt om zich discreet op te stellen, worden zijn tussenkomsten bij de bouw van deze monumenten veel beter gekend door zijn tijdsgenoten dan de stedebouwkundige werken die we hebben vermeld.

We kennen de episode van de “gulle schenkers” waarachter de koning zich schuilhoudt voor de bouw van de Halfeeuwfeestbogen en nochtans noteert Jean Stengers “*het was het geheim van Polichinelle...*”

Hetzelfde voor het Museum te Tervuren, voor de aanpassingswerken aan het paleis te Laken en te Brussel, voor de parken en de overdekt wandelpromenade van Oostende en voor tal van andere realisaties.

Deze smaak voor de anonimiteit is niet deze van iedereen en is uiteindelijk misschien een

minachting vervat in de lovende woorden of stemt overeen met een grondige behoefte aan mysterie. Het is bijvoorbeeld zo voor Paul Hymans die zich wraakt wanneer men hem voorstelt deel uit te maken van een groep fictieve schenkers voor de Halfeeuwfeestbogen. Paul Hymans vertelt in zijn Memoires dat hij niet kon verhinderen om te glimlachen met de uitleg van de Koning die zijn standpunt verdedigde, toen hij uitgenodigd werd op het Paleis om zijn afvalligheid uit te leggen. Hij repliceerde: “Sire, ik vind het vreemd te zien hoe u zo'n ingewikkelde oplossingen zoekt voor een zo éénvoudig feit!”

Door tijdsgebrek en ruimte in ons klein tijdschrift kunnen we u vandaag niet vertellen over nog enkele aanzienlijke projecten die de koning bestudeert zonder deze te hebben kunnen realiseren.

Tot besluit, als tussenpersoon en uitnodigend tot een aanzet en tot een kritische bezinning na een veel ruimere informatie, kunnen we zonder risico om ons te (veel) te vergissen; integendeel bevestigen dat de vorst zeker vaker tussen gekomen is dan dat we dit met stukken kunnen nakijken. Bepaalde historici hebben misschien tot heden gedacht om voorzichtig te zijn door te twijfelen aan de persoonlijke deelname van de Koning aan een groot aantal realisaties die het publieke gerucht hem toedicht, misschien door gebrek aan toegang tot het geheel van bronnen en beducht om niet te vervallen in lofbetuigingen.

En indien sommige van zijn tijdsgenoten dachten om de koning een zekere megalomanie te mogen verwijten, dan was hij eerder vaak een voorloper. Of, zoals één der advocaten op het proces van de opvolging van Leopold II in 1910 formuleerde: “*diegene die groot ziet en daarvoor als megalomaan wordt beschouwd is diegene aan wie de toekomst altijd gelijk geeft. Want de megalomanie van vandaag is de nood-*

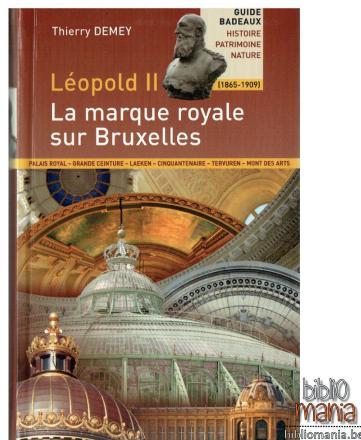
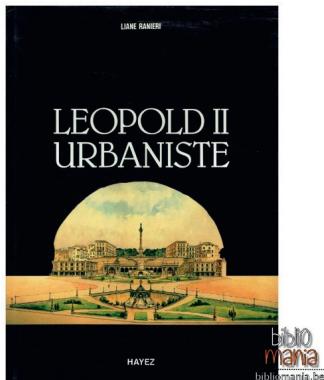
zakelijkheid en soms de tekortkoming van morgen”.

Laten we ons daarmee niet vergissen. Vandaag nog, ondanks de veranderingen van de moderne wereld, leven we nog in zekere mate op de verworvenheden van dit bewind. Wat zou men gedaan hebben te Brussel, welke technische moeilijkheden zou men overwonnen moeten hebben indien deze koning niet steeds de creatie van hedendaagse grote stedelijke verkeersassen zou aangemoedigd en dikwijls gefinancierd hebben.

Ten slotte vormen de geldverslindende grote werken die hem (te vaak misschien) gruwelijk worden verweten, slechts een relatief bescheiden deel van alle talloze ondernemingen van deze onvermoeibare opdrachtgever. Ondanks alles , stemt zijn erfenis in zijn geheel overeen met zijn essentiële en de meest constante ambities. Hij heeft Brussel herontworpen *dat hij als een verfraaiingsopdracht* gesteld had. De parken en grote lanen blijven zijn meest aannemelijke realisaties.

Dit is wat werkelijk aan de grondslag ligt om rechtmatig bewondering en erkenning te hebben voor deze vorst , die groots was tot in zijn vergissingen en die ons een duurzame les over effectiviteit en stedelijke harmonie heeft doorgegeven.

Volgens Liane RANIERI,
Leopold II urbanist, Brussel, Hayez,
1973, 396 Blz.

LES QUINZE GRANDES BATAILLES « BELGES » QUI ONT CHANGÉ L’EUROPE

Du IXe au XXe siècle, près de 300 batailles et sièges se sont déroulés sur le territoire qui forme la Belgique. Pourquoi nos régions ont-elles été le » champ de bataille de l’Europe » ? Quels combats ont eu des répercussions sur l’équilibre des forces en Europe ?

Juillet 1708 – La bataille d’Audenarde : un succès allié retentissant

Vendôme et le duc de Bourgogne battus par le prince Eugène et le duc de Marlborough, la route de Lille est ouverte aux coalisés.

Après les cuisantes défaites de l’armée de Louis XIV à Blenheim, sur le Danube, en 1704, et à Ramillies, dans le Brabant, en 1706, le désastre d’Audenarde, en Flandre, le 11 juillet 1708, termine pour bon l’éclat militaire du Grand Siècle français. Deux ans après la débâcle de Ramillies, le Roi-Soleil, qui a fêté ses 70 ans, tente à nouveau d’occuper nos provinces, avec une armée de plus de 100 000 hommes. Mais il commet l’erreur de placer à la tête de ses forces deux rivaux qui ne cesseront de se que-

reller : le duc de Vendôme, général expérimenté, et le duc de Bourgogne, petit-fils du vieux souverain, qui montre peu d'habileté à la guerre. Côté allié, l'association de deux des plus grands capitaines de l'histoire va se révéler efficace : le duc de Marlborough, généralissime des forces anglo-hollandaises, et le prince Eugène de Savoie-Carignan, commandant de l'armée du Saint-Empire... et cousin de Vendôme. Les Français perdent 15 000 hommes (dont 8 000 prisonniers) dans la bataille d'Audenarde, les coalisés, moins de 3 000.

Les troupes françaises se replient sur Gand, tandis que le prince Eugène porte le combat sur le territoire français. Le maréchal de Boufflers parvient à défendre Lille jusqu'en août, puis se replie dans la citadelle, où il capite le 28 octobre. Marlborough et Eugène se retournent alors vers Gand et s'emparent de la place fin décembre. Les Français évacuent les Flandres et le Hainaut.

Septembre 1709 – La bataille de Malplaquet : rendez-vous européen

Sortis affaiblis de cette terrible boucherie, les Alliés victorieux doivent renoncer à s'enfoncer vers Paris.

Etrange bataille que celle de Malplaquet, au sud de Mons, sur l'actuelle frontière franco-belge : les Alliés victorieux y subissent plus de pertes que les Français vaincus. De l'avavis des contemporains et des spécialistes, l'affrontement du 11 septembre 1709 est le plus meurtrier du règne de Louis XIV. Les effectifs engagés sont gigantesques : 60 000 fantassins et près de 20 000 cavaliers sous les ordres du maréchal Villars ; 70 000 fantassins et près de 30 000 cavaliers sous ceux du duc de Marlborough et du prince Eugène de Savoie-Carignan, commandant de l'armée impériale. Sur les quelque 175 000 hommes engagés, 35 000 au moins sont mis hors de combat.

« *L'importance du recours aux mercenaires et la constellation d'Etats et de principautés impliqués dans la coalition contre la France font de Malplaquet l'affrontement sans doute le plus européen de tous les combats survenus entre 1661 et 1715*, remarque Hervé Hasquin, auteur de *Louis XIV face à l'Europe du Nord*. Dans les

rangs français, on compte des ressortissants des Pays-Bas, des Ecossais, des Irlandais, des Suisses, des Italiens ; dans les rangs alliés, des Anglais, des Hollandais, des Prussiens, des Hanovriens ; chez les Impériaux, des Danois, des Saxons, des Palatins, des Hessois et des Wurtembergois. » Marlborough et Eugène restent maîtres du terrain. Mais leurs armées sortent trop affaiblies du combat pour s'enfoncer vers Paris, alors que l'hiver approche. Cette sanglante victoire leur livre la domination du Hainaut. « *Toutefois, note HASQUIN, le comportement valeureux de Villars qui, l'épée à la main, a redonné courage et audace à une armée si souvent déconfite depuis plusieurs années, a empêché l'effondrement de la France.* »

Mai 1745 – La bataille de Fontenoy : un cocorico français pour rien

« *Messieurs les Anglais, tirez les premiers.* » Inventée par Voltaire, la formule de politesse a fait de la bataille de Fontenoy le symbole suprême d'une pseudo-guerre en dentelles. En réalité, Louis XV réussit là à transformer une retentissante victoire en un beau gâchis.

Au milieu du XVIIIe siècle, les têtes couronnées d'Europe infligent au continent une nouvelle guerre de succession, avec cette fois le trône d'Autriche pour pomme de discorde. Louis XV s'est laissé entraîner dans le camp du fauteur de troubles, le remuant Frédéric II de Prusse, qui entend faire main basse sur l'héritage de la nouvelle impératrice Marie-Thérèse.

Le roi de France veut sa part du gâteau : les Pays-Bas autrichiens. Sa campagne militaire au printemps 1745 cible la place stratégique de Tournai. Autrichiens, Anglais, Hanovriens et Hollandais se pointent en vue du village tout proche de Fontenoy, là où Maurice de Saxe, à la tête de l'armée française, les attend de pied ferme. Ce mardi 11 mai 1745, 47 000 Français épaulés par un contingent irlandais font face à 51 000 soldats alliés. Le tout sous le regard de Louis XV en personne, qui a fait le déplacement en spectateur, accompagné du Dauphin.

En l'espace d'une demi-journée, l'affrontement acharné passe d'une défaite française quasi-assurée à une victoire inespérée. Fontenoy enclenche une spirale positive : les succès de Ro-

court en 1746, de Lauffeld près de Maastricht en 1747, balisent l'avance triomphale de Louis XV. Au bout de deux ans, l'ensemble des Pays-Bas autrichiens tombe sous l'emprise française. Avant que la paix, signée le 18 octobre 1748 à Aix-la-Chapelle, ne biffe d'un trait de plume les fruits de cette victorieuse campagne.

Louis XV, qui veut jouer au grand seigneur, rétrocède à l'Autriche toutes ses conquêtes sans obtenir la moindre contrepartie, alors que son allié Frédéric II n'a pas ces scrupules et garde la Silésie. Ce qui fait dire que les soldats français tombés à Fontenoy, à Rocourt ou à Lauffeld, ne s'étaient finalement battus que « pour le roi de Prusse ». Pas faux.

Fontenoy, victoire française restée sans lendemain mais pas sans suites. Alain Bonnet, historien et président de l'asbl Fontenoy 1745, témoigne de son retentissement : « Cette bataille a énormément marqué les esprits de l'époque en contribuant à restaurer le prestige de Louis XV. Elle représente le dernier grand succès militaire français avant la Révolution française et les campagnes napoléoniennes. » Elle efface du même coup la série noire des revers subis par la France sous le règne finissant de Louis XIV. Les Français ne se lassent pas de célébrer ce nouveau « **Bouvines** », référence à l'éclatante victoire remportée par le roi Philippe Auguste sur les Anglais au XIIIe siècle.

Même Voltaire met son grain de sel. L'illustre philosophe-essayiste achève d'immortaliser la bataille par cet échange de politesses sorti tout droit de son imagination qu'il intègre dans son « **poème de Fontenoy** ». « *Messieurs les Anglais, tirez les premiers* », aurait lancé un officier français à l'adresse de l'ennemi qui ne se serait pas fait prier pour ouvrir le feu. La formule littéraire fait mouche : la guerre en dentelles, qui n'en était pas une (14 000 victimes à Fontenoy), tient son morceau de courtoisie toute française, poussée jusqu'à l'absurde.

Fontenoy n'a pas été perdu pour tout le monde. Plantée sur le lieu de la bataille en 1907 et restaurée aux frais de l'Etat irlandais, une croix celtique rappelle le tour pendable que les régiments irlandais, alignés aux côtés

des Français, ont joué aux Anglais, il y a exactement 270 ans.

Novembre 1792 – La bataille de Jemappes : le sacre des sans-culottes

Plus encore que le miracle de Valmy, la victoire arrachée par les volontaires français sur l'air de *La Marseillaise* à deux pas de Mons, permet à la Révolution de sauver sa tête.

Eté 1792, rien ne va plus dans le camp français de la liberté, cerné de toutes parts par les monarchies d'Europe. À la merci des armées austro-prussiennes, la Révolution n'est plus qu'un cri : « **la patrie est en danger !** » Longwy puis Verdun tombent, la route de Paris s'ouvre à l'ennemi. Tout semble perdu.

Mais c'est le miracle à Valmy, où le 20 septembre la jeune République triomphe à la faveur d'une simple canonnade qui suffit, étrangement, à faire reculer les Prussiens. Le vent tourne, les volontaires français levés en masse, emmenés par le général Dumouriez, se sentent pousser des ailes et pénètrent en territoire belge. Mons, importante place du dispositif défensif autrichien, est à leur portée.

La grande explication a lieu le mardi 6 novembre, à Jemappes. Les Autrichiens, au nombre de 25 000, y ont établi de solides redoutes, sur les hauteurs. Ils comptent bien ne faire qu'une bouchée de ces 40 000 enfants de la République, bien souvent déguenillés et équipés de bric et de broc. Ils font erreur : c'est à la baïonnette, sur l'air de *La Marseillaise*, que les sans-culottes enlèvent les positions ennemis. L'obstination autrichienne ne résiste pas à la ferveur révolutionnaire et à l'effet de masse. 4 000 Autrichiens mis hors de combat, 2 000 Français tués ou blessés : « terrible bataille, remportée par une armée française placée dans une situation matérielle déplorable », note l'historien Jean-Jacques HEIRWEGH (ULB.)

Jemappes est le choc décisif entre deux mondes, celui du passé et de l'avenir. « C'est le triomphe de la nation en armes, qui a la foi, sur le mercenariat d'Ancien Régime », relève l'historien Hervé HASQUIN. François Furet, le grand historien français de la Révolution, ne s'y est pas trompé : « L'importance de Jemappes dans l'histoire militaire de la Révolution dépasse

celle de Valmy. *Si la technique de l'attaque frontale au lieu d'une concentration des coups portés, reste routinière, la composition des troupes, où les volontaires formaient la majorité, l'enthousiasme et le nombre en font la première victoire révolutionnaire.* »

Valmy a miraculeusement sauvé la Révolution. Mais c'est Jemappes qui lui donne l'élan et le goût de la conquête. » Symboliquement, cette victoire héroïque marqua, plus que d'autres événements un peu antérieurs, le début de l'expansion de la Révolution française hors des frontières de la France », poursuit Jean-Jacques Heirwegh. Quand vient le temps pour les troupes de prendre les quartiers d'hiver, la Belgique se retrouve sous bannière française. « Jemappes marque le début d'une avance fulgurante des troupes révolutionnaires qui font tomber les frontières des anciennes principautés », complète Hervé Hasquin.

L'éphémère restauration du régime autrichien dans nos régions, à la faveur de la défaite française de Neerwinden en Brabant flamand, suivie de la trahison de Dumouriez au printemps 1793, n'inversera pas l'inexorable marche en avant des sans-culottes.

Lorsque les Pays-Bas autrichiens repassent pour de bon sous domination française, à l'été 1794, le comté de Hainaut est rebaptisé département de Jemappes. Qu'un champ de bataille donne ainsi son nom à un département est un honneur exceptionnel. Jemappes sera seul à partager ce privilège sous le régime napoléonien, avec Marengo, où Bonaparte triomphe en 1800 lors de la campagne d'Italie.

La Belgique française 1792-1815, par Hervé HASQUIN, Crédit communal, 1993.

Juin 1794 – La bataille de Fleurus : le berceau de la Belgique

Victoire révolutionnaire doublement décisive près de Charleroi : en faisant passer nos régions à l'heure française, elle dessine les contours de la future Belgique. Et en étant sa raison d'être au régime de la Terreur, elle signe à Paris l'arrêt de mort de Robespierre.

Au printemps 1794, les révolutionnaires français redressent la tête et reprennent le dessus.

Ils ont dû rendre les Pays-Bas à l'Autriche un an plus tôt ? Leur reconquête n'est que partie remise.

Cette fois, plus rien ne peut arrêter la marche des armées du Nord et de Sambre-et-Meuse qui progressent dans nos régions. Charleroi est bientôt en vue. Unité, discipline, encadrement, tactique : les soldats de l'An II ont mûri depuis la campagne désespérée de 1792, mais le feu sacré les anime toujours. Le 26 juin, 80 000 révolutionnaires se déploient sur un front de trente kilomètres de part et d'autre de Fleurus, pressés d'en découdre avec 52 000 austro-hollandais.

Au bout de quatorze heures de combats acharnés sous un soleil brûlant, de cinq assauts menés par les colonnes autrichiennes et d'autant de charges repoussées au prix de pertes sévères, les Français et leur général Jourdan sortent de justesse vainqueurs de l'affrontement. L'organisation de leurs troupes et leur esprit combatif ont eu raison d'une tactique autrichienne bancale, qui privilégiait les manœuvres offensives menées en ordre dispersé. Les révolutionnaires n'ont rien négligé pour remporter la partie : Fleurus est la première bataille à connaître l'emploi d'un aérostat militaire pour observer les mouvements ennemis. Expérience concluante : « *L'Entreprenant* », déployé près du moulin de Jumet à 200 à 400 mètres d'altitude, remplit à merveille sa mission.

Averti au soir de la bataille que Charleroi avait déjà capitulé la veille, le général autrichien Cobourg décide de rompre le combat. Le coup porté au moral des Autrichiens et de leurs alliés hollandais est décisif : les Alliés, qui auraient perdu 10 000 hommes dans la bataille, n'insistent plus et abandonnent les Pays-Bas aux Français.

Ce 26 juin 1794, se referme un chapitre autrichien qui aura duré 80 ans. « *Il ouvre définitivement le chemin de nos régions à la France. Le régime français va entreprendre l'amalgame de cet espace politique jusqu'alors extrêmement varié en lui donnant les contours administratifs de ce qui deviendra la Belgique* », souligne l'historien Hervé Hasquin.

Fleurus, premier berceau de la future Belgique, est aussi le tombeau des grandes figures de la Terreur à Paris. La victoire française conduit la République à fixer à nouveau sa frontière sur le Rhin. Elle la libère du même coup du péril extérieur. La politique de la Terreur, mise à l'ordre du jour par le Comité de salut public, perd dès lors une de ses principales raisons d'être. Comme l'observe l'historien français Patrice Gueniffey, « *les victoires militaires de Charleroi le 25 juin et de Fleurus le 26 juin enclenchent un mouvement d'opinion pour demander le desserrement de la contrainte intérieure et le retour à la légalité.* »

Les jours de Robespierre et de ses amis sont dès lors comptés. Il ne s'écoule guère qu'un mois entre la bataille de Fleurus, le 26 juin, et la chute brutale de l'Incorrigeable, de Saint-Just et de leurs partisans qui montent à l'échafaud le 28 juillet. La Révolution française se pose.

La Belgique française 1792-1815, par Hervé HASQUIN, Crédit communal, 1993. ***La politique de la Terreur***, par Patrice Gueniffey, Fayard, 2000.

Juin 1815 – La bataille de Waterloo : la face de l'Europe change

De la bataille qui voit Napoléon définitivement mordre la poussière, peut émerger un nouvel ordre européen. Où l'Angleterre impose sa domination mondiale et l'Allemagne prépare sa montée en puissance.

Aux armes, l'Aigle est de retour ! Echappé de l'île d'Elbe en mars 1815, Napoléon a repris possession de la France au terme d'un vol foudroyant qui le porte en triomphe à Paris. Mais l'Ogre de Corse n'est plus qu'un homme à abattre. Décreté hors-la-loi par les têtes couronnées d'Europe, l'Empereur n'a d'autre choix que de reprendre sans tarder le sentier de la guerre. Début juin, ses premiers pas le portent en territoire belge, où il entend fondre sur ses proies les plus proches, les Anglais et les Prussiens. Et les terrasser séparément.

Napoléon cherche l'affrontement et le trouve d'abord à Ligny face aux Prussiens de Blücher, et aux Quatre-Bras devant les Anglo-Hollandais de Wellington. Double victoire obtenue à l'arraché, mais succès trompeurs qui abusent l'em-

pereur. Napoléon y puise la fausse certitude que la partie est gagnée et que la grande explication entre Français et Anglais, prévue deux jours plus tard, « sera l'affaire d'un déjeuner. »

Mais cette fois le stratège hors pair, capable de deviner comme personne le jeu de l'adversaire, va manquer tragiquement de flair. La morne plaine brabançonne qui va faire entrer Waterloo dans l'Histoire le 18 juin 1815, cause sa perte définitive. Waterloo, « **bataille de la démesure** », comme la qualifie l'historien liégeois Philippe Raxhon, mêlée homérique fertile en rebondissements qui voit s'affronter plus de 200 000 hommes et 500 canons engagés sur moins de 20 km², hésite longtemps avant de désigner vainqueur et vaincu.

La victoire sur les Anglais de Wellington semble à portée d'un Napoléon constamment à l'offensive, lorsque l'irruption imprévue des Prussiens de Blücher sur le champ de bataille bouscule le cours des combats et tourne à la débâcle de l'armée française. Napoléon vient de trouver ses maîtres. Sa campagne de Belgique était la campagne de trop. Il reste à l'Empereur déchu à prendre le chemin de Sainte-Hélène où il va s'atteler à forger la légende de la glorieuse défaite.

En 24 heures chrono, Waterloo clôture définitivement la grande aventure napoléonienne, et dans la foulée fait émerger le nouvel ordre européen entretemps dessiné par les grandes puissances réunies en Congrès à Vienne. Le Vieux Continent y gagne pour un temps une relative stabilité politique.

Waterloo devait arriver et cela a changé le monde », selon Thierry Lentz, directeur de la Fondation Napoléon et grand spécialiste français du Consulat et de l'Empire. « *Waterloo, c'est la fin d'une ambition française de prépondérance en Europe. La France, dont son armée vient d'essuyer une des plus grosses défaites jamais connues avant 1940, ne sera plus qu'une puissance moyenne, dépendante du bon vouloir de l'Angleterre qui devient la superpuissance mondiale.* » Alors que l'Anglais peut asseoir sa domination sur le monde, les germes de la montée en puissance allemande sont plantés à Waterloo. Le vainqueur prussien, en s'installant

au cœur de la Ruhr, pose les premiers jalons de l'unification politique allemande. Waterloo, 18 juin 1815, mère de toutes les batailles, plus qu'un accident, est un véritable tournant de l'Histoire.

Octobre 1914 – La bataille de l'Yser : le coup d'arrêt au Kaiser

Comment l'inondation de la plaine de l'Yser, en octobre 1914, donne un coup d'arrêt décisif à l'offensive allemande sur les ports de la Manche et prépare la victoire finale de 1918.

Septembre 1914, le « miracle » français de la Marne ruine les espoirs allemands de remporter rapidement une guerre de mouvement, à moins de faire main basse sur les ports français de la Manche : Dunkerque, Calais, Boulogne. Un tel scénario serait catastrophique pour les Alliés : leurs armées se trouveraient alors coupées de toute possibilité d'être ravitaillées depuis l'Angleterre.

Remporter la course à la mer devient d'une importance vitale. L'armée belge y a un rôle capital à jouer. Repliée dans le réduit national anversois depuis septembre, elle en est délogée sous la pression allemande qui la force à lâcher prise le 10 octobre. Où se replier ? Cap sur le Westhoek, aux frontières de la Mer du Nord et de la France, avec la ferme résolution de ne pas perdre le contact avec les Français et les Anglais en résistant coûte que coûte derrière l'Yser. L'envahisseur allemand l'a bien compris : c'est du côté du front belge qu'il entend forcer la décision, persuadé que là se trouve le maillon faible du dispositif militaire allebé.

18 octobre, les Allemands passent à l'offensive. 80 000 hommes, supérieurement soutenus par l'artillerie, se lancent à l'assaut d'un front d'une trentaine de kilomètres qui va de la mer du Nord à Boezinge. S'y arc-boutent 75 000 soldats belges éprouvés par deux mois de combat, touchés au moral par les retraites successives. Treize jours durant, ils résistent héroïquement, jusqu'à l'extrême limite de leurs forces, épaulés par des fusiliers marins français et soutenus depuis la mer par les tirs de croiseurs anglais. Mais la pression devient insoutenable, les

pertes sont sévères : 14 000 tués, blessés ou disparus en une semaine.

Les Belges sont à deux doigts de décrocher, en dépit des objurgations du commandement français qui les adjure de tenir coûte que coûte. C'est alors qu'émerge l'idée d'user d'une arme qui a fait ses preuves dans la région par le passé : ouvrir les écluses pour inonder le territoire. Libérées avec précautions à partir du 25 octobre, les eaux ont besoin de quatre jours pour atteindre le niveau suffisant pour arrêter l'assaillant. Une éternité pour l'armée belge qui, stoïque, s'accroche avec l'énergie du désespoir.

Dans la nuit du 29 au 30 octobre, 700 000 mètres cubes d'eau se déversent enfin dans la plaine. La nouvelle offensive d'envergure que viennent de déclencher les Allemands entre Nieuport et Lille est enravée d'extrême justesse par cette soudaine crue. Le 2 novembre, la partie est gagnée : la zone est sous eau. « Ce fut, de la mer du Nord jusqu'en Suisse, la fin de l'avancée allemande », souligne l'historienne Sophie de Schaepdrijver. Et le début d'une interminable guerre de tranchées dans laquelle s'enlisent les belligérants.

Le coup d'arrêt est décisif. La bataille de l'Yser, observait un officier de l'armée belge au lendemain de la Grande Guerre, « ferme la porte du nord à l'invasion allemande » et maintient les ports de la Manche hors d'atteinte des troupes du Kaiser. Le soldat belge y puise un réconfort moral que ne parviendront pas à entamer les longs mois passés dans la boue et le froid des tranchées. « Il sait maintenant qu'il a vaincu le guerrier allemand et que celui-ci n'est pas invulnérable », poursuit l'officier, « l'armée belge ne devra plus que durer. » Elle fera son devoir jusqu'à l'offensive de 1918 et la victoire finale.

La Belgique et la Première Guerre mondiale, par Sophie de SCHAEPDRIJVER, P.I.E – Peter LANG, 2004.

Hiver 1944-1945 – La bataille des Ardennes : le coup de poker d'Hitler

L'offensive allemande a mis les Ardennes à feu et à sang. Elle a aussi facilité la progression soviétique en Europe et aura des répercussions sur les accords de Yalta.

Depuis l'écroulement du front de Normandie, début août 1944, les chefs militaires du Troisième Reich préparent, sur ordre d'Hitler, une réédition de l'offensive de mai 1940 dans les Ardennes. L'effet de surprise est total quand, le 16 décembre 1944, l'armée allemande attaque sur un front allant de Monschau à Echternach. « *Dwight Eisenhower, commandant en chef des forces alliés en Europe, ne s'attendait pas à une opération d'une telle envergure*, reconnaît l'historien Jean-Michel Sterkendries, chef du département d'étude des conflits à l'Ecole royale militaire. Mais il a réagi vite et bien. Il a engagé d'emblée sa réserve. »

La résistance des troupes américaines à Saint-Vith, nœud routier stratégique, tient jusqu'au 21 décembre. Ce jour-là, l'encerclément de Bastogne, défendu par 18 000 Américains, est une réalité. « La Bataille des Ardennes est l'un des rares épisodes de la Seconde Guerre mondiale où les forces déployées par les Etats-Unis se sont retrouvées en grande difficulté, relève le Pr Luc De Vos. Les rigueurs de l'hiver et la symbolique de Noël renforcent encore l'image d'une confrontation hors normes. » Le 24, la 2e Panzer Division a atteint Celles, à huit kilomètres de Dinant. Les Allemands n'iront pas plus loin. L'amélioration du temps permet alors aux Alliés de faire jouer leur suprématie aérienne. Ils bombardent les troupes allemandes – mais aussi, par erreur, la ville de Malmedy, faisant des centaines de morts – et parviennent à ravitailler Bastogne par les airs.

« *Bastogne fait figure de ville emblématique des affrontements, d'autant que la plupart des correspondants de guerre y étaient concentrés, mais cela ne doit pas faire oublier les combats importants qui se sont déroulés ailleurs dans les Ardennes* », remarque Jean-Michel Sterkendries. Face à l'ultime attaque allemande sur Bastogne, le 3 janvier 1945, les Alliés engagent toutes leurs forces en hommes et en matériel. Le 9 janvier, Hitler finit par ordonner le retrait de ses troupes. Le 12, après trois mois d'arrêt, les Soviétiques lancent une nouvelle offensive, obligeant le Führer à déplacer des unités vers le front de l'Est.

Le 17 janvier, la Bataille des Ardennes est virtuellement terminée. Elle a coûté aux Allemands plus de 100 000 hommes (morts, disparus, blessés et prisonniers), tandis que les pertes américaines (plus de 75 000 hommes, dont 11 000 tués) sont nettement supérieures à celles du débarquement en Normandie (10 000, dont 2 500 tués). Le 31 janvier, 4 millions de soldats alliés sont aux portes de l'Allemagne. « *La dernière tentative d'Hitler de renverser la vapeur a échoué*, commente Luc De Vos. *La bataille a des conséquences militaires majeures pour le Troisième Reich, qui y a épuisé ses meilleures unités. L'affrontement n'aura pas allongé la guerre, il l'aura raccourci.* »

Surtout, enattaquant sur le front occidental, Hitler a fait le jeu de Staline. L'Armée rouge a lancé une grande offensive qui l'amènera sur l'Oder, l'Elbe, et bientôt à Berlin. Repoussées ou bloquées de décembre 1944 à janvier 1945, les troupes alliées, elles, n'ont guère progressé. « *Cet avantage mettra Staline en position de force à la conférence de Yalta, où se réglera le sort de l'Europe après la défaite allemande* », conclut Sterkendries. Un partage des zones d'influence qui débouchera sur la guerre froide.

Olivier ROGEAU

© Vif23-06-2015, 08:25
(Mise à jour le: 14-11-2021, 01:48)

EIN GELUNGENER COUP DES PALASTES

Vom 14. bis 16. März werden **Königin Mathilde und Kronprinzessin Elisabeth** Ägypten besuchen und dabei in die Fußstapfen von Königin Elisabeth treten. Die Frau von König Albert I. und Ur-Urgroßmutter unserer künftigen Königin hat nicht nur das historische Interesse am alten Ägypten in Belgien geweckt, sondern war aufgrund ihres Engagements, ihres Mutes und ihres Pazifismus auch eine charismatische und erstaunlich moderne Persönlichkeit. Wir sprachen darüber mit **Monarchiekennner Pierre De Vuyst**, Journalist beim Magazin „SoirMag“.

Die Bilder von vor exakt hundert Jahren sprechen für sich: Königin Elisabeth, in einem weißen Seidenkleid, schreitet durch die von einer sengenden Sonne verbrannten archäologischen Stätten Ägyptens. Abgesehen vom Generationenkontrast kann man sich sehr gut vorstellen, wie Prinzessin Elisabeth diese Woche, mit demselben strahlenden und neugierigen Blick, durch die Gegend streifen wird. Die Thronfolgerin, die ihren Vornamen zu Ehren der Urgroßmutter von König Philippe erhalten hatte, wird sich, an der Seite ihrer Mutter, auf Pfaden von Kultstätten bewegen, in denen sich die belgische archäologische Forschung bewährt hat und für die ihre ehrwürdige Vorfahrin durch ihre Leidenschaft für die Kultur und die Welt im weitesten Sinne Berufungen geweckt hat.

Die Bekanntschaft mit einem Terrain, das Tradition, Moderne, Geschichtsbewusstsein und sorgfältige Arbeit verbindet, ist gleichzeitig eine Art und Weise, die zukünftige Königin der Belgier in einer Linie des weiblichen Engagements, der Unabhängigkeit und des Mutes zu verankern und auf den Beruf des belgischen Staatsoberhaupts vorzubereiten, der eines Tages erstmals von einer Frau ausgeübt werden wird. **Mathilde und ihre älteste Tochter werden Stätten besuchen, die Königin Elisabeth selbst auf ihren Reisen nach Ägypten besichtigt hat**, darunter das Grab von Tutanchamun. In Kairo werden sie an der Eröffnung einer Ausstellung teilnehmen, die der Ehefrau von Albert I. und der belgischen Ägyptologie gewidmet ist. Unter der Führung von belgischen Experten werden Mathilde und Elisabeth mehrere archäologi-

sche Stätten in Luxor und Umgebung besuchen, an denen belgische Institutionen und Universitäten Ausgrabungen durchführen.

Die Reise fällt zusammen mit gleich mehreren Jubiläen: 200. Jahrestag der Entzifferung der Hieroglyphen durch Jean-François Champollion, 100. Jahrestag der Entdeckung des Grabs von Tutanchamun und des Besuchs von Königin Elisabeth, 125. Jahrestag der Entstehung der belgischen Ägyptologie und der 75. Todestag des belgischen Ägyptologen Jean Capart.

Für den Journalisten Pierre De Vuyst, der seit der Verlobung von Philippe und Mathilde im Herbst 1999 die Aktivitäten der Königsfamilie aufmerksam verfolgt, ist die Frau von Albert I. „die größte Königin in der Geschichte der belgischen Monarchie“. „Die bevorstehende Reise nach Ägypten ist eine direkte Hommage an Elisabeth“, sagt er uns in einem Interview. „Aber nicht nur dass: Es ist eine geniale Anspielung auf die Macht, die die Königin damals hatte. Als sie Ende 1922 erfuhr, dass der Archäologe Howard Carter die ersten Überreste des Grabs von Tutanchamun entdeckt hatte, lässt sie kurzerhand die weiteren Grabungen stoppen, um sich das selbst vor Ort anzusehen.“

Stellen Sie sich vor: Dem ungeduldigen Carter wird gewissermaßen befohlen, mit seiner Arbeit zu warten, bis die belgische Königin eingetroffen ist. Elisabeth besuchte damals die Stätten in Begleitung ihres Sohnes, Thronfolger Prinz Leopold, und heute, hundert Jahre später, reist Königin Mathilde mit Thronfolgerin Elisabeth, die zudem denselben Vornamen wie ihre berühmte Vorfahrin hat, an den historischen Ort. Ich muss schon sagen: Dem Palast ist ein hübscher Coup gelungen.

„Diese Reise nach Ägypten ist also von ganz besonderer Bedeutung?“

Sie ist eine der wohl wichtigsten Auslandsreisen der heutigen Regentschaft – vor allem aus familiären Gesichtspunkten. Nachdem sie vor drei Jahren zusammen mit ihrer Mutter Kenia besucht hatte, wird Prinzessin Elisabeth zum ersten Mal dermaßen im Rampenlicht der Öffentlichkeit stehen. Immerhin 30 belgische Medienvertreter werden sie bei dieser Reise begleiten, und ich glaube sogar, dass die Jour-

nalisten erstmals ein Gespräch mit der Thronfolgerin führen dürfen.

Wenn ein solcher Auslandsbesuch zum Programm der Vorbereitungen auf ihre künftige Rolle als Königin der Belgier gehört, müsste sie dann nicht mit ihrem Vater, dem König, reisen?

Pierre DE Vuyst, „Reines de Belgique. De Louise-Marie à Élisabeth“, Éditions Luc Pire, 188 pp., 22 Euro.

© Gerd ZEIMERS, GrenzEcho, Montag, 13. März 2023,
(folgt)

EINE GEMEINSCHAFT ZWISCHEN DEN FRONTEN- EINE GEMEINSCHAFT ÜBER GRENZEN HINWEG

Mit dieser zugegebenermaßen recht lapidaren Formulierung kann die Geschichte der Deutschsprachigen Gemeinschaft und die Mentalität der Bürger zwischen Kelmis im Norden und Ouřen im Süden des Gebietes deutscher Sprache treffend charakterisiert werden.

Deutschsprachige Gemeinschaft, Ostbelgien, Ostkantone, Gebiet deutscher Sprache, deutschsprachige Minderheit Belgiens, in diesen Bezeichnungen spiegelt sich das Ringen um die kulturelle und damit unter andere auch politische Identität wider, welches zu teilweise sehr emotional geführten Diskussionen im Rat, dem Parlament der Deutschsprachigen Gemeinschaft, Anlass gegeben hat. Unsinnige Wort Klaubereien oder notwendige und nützliche Etappen auf dem Weg der Selbstfindung, der Definition der eigenen kulturellen und sprachlichen Situation, der Bestimmung des Stellenwertes dieses Landstriches im supraregionalen Kontext. Supra-regional auch des-

halb, denn z.B. längst nicht jeder in den angrenzenden Ländern Nordrhein-Westfalen und Rheinland-Pfalz und damit a fortiori in der Bundesrepublik Deutschland, die fünf neuen Bundesländer eingeschlossen, Kenntnis von einem sich der deutschen Sprache und der deutschen Kulturnation verbunden fühlenden Menschen schlag hat.

Unsere Landsfrauen und Männer, ob Wallonen, Flamen oder Bewohner der Hauptstadt Brüssel, sind volles Erstaunen, wenn sie merken, dass es innerhalb des belgischen Staates Leser von deutschen Zeitungen und Büchern oder deutschsprachige Schulen gibt. Die Frage, ob man beispielsweise in Eupen dem Einkauf auch mit ‚belgischen Franken‘ bezahlen kann, gehört mittlerweile zum folkloristisch-anekdotischem Standardprogramm der hiesigen Geschäftswelt.

Deutschsprachige Belgier hin, Deutsch-Belgier her, die Menschen in den neun Gemeinden des Gebietes deutscher Sprache sind dem Staate Belgien mittlerweile derart verbunden, dass einige Chronisten allen Ernstes die Frage aufrufen, ob gerade nicht die Ostbelgier die einzig richtigen Belgier seien. Wie dem auch sei, Tatsache ist, dass die Loyalität dem Staate und seinen Vertretern gegenüber geradezu spürbar angewachsen ist. Diese Haltung fand seinen stärksten Ausdruck bei den im Rahmen der Geburtstagsfeierlichkeiten zu Ehren des Königs stattgefundenen Veranstaltung. Die Begeisterung der Menge, über Aller- und Standesgrenzen hinweg, fand schier kein Ende und das Königspaar war sichtlich vom jubelnden Enthusiasmus angetan.

Dass dem nicht immer so war; dass alles, was nur mit Belgien und Belgischem in Verbindung gebracht werden konnte, ein Schimpfwort war; dass es in der Bevölkerung Rückhalt für die Einverleibung des damals unter belgischer Autorität stehenden Gebietes, in das von den braunen Schergen in den Ruin zu treibendem Land der Dichter und Denker gab, ist unbestritten und unbestreitbar historischer Fakt.

Vergangenheitsbewältigung statt Verdrängung, kritische Auseinandersetzung statt Verleugnung,

der eigenen, wenn auch dunklen Vergangenheit ist sicherlich vonnöten, hier und zweifelsfrei auch anderswo.

Die damaligen Erfahrungen prägen und prägen auch heute noch die Menschen, weniger im negativen als im positiven Sinne. Positiv des halb, weil sie sich der Notwendigkeit bewusst geworden sind, grenzüberschreitende Zusammenarbeit voranzutreiben und ihre Geschicklichkeit, zusammen mit den luxemburgischen, den niederländischen und den deutschen Nachbarn

Parallel zur Vorreiterrolle der Benelux-Staaten bei der Schaffung der Europäischen Gemeinschaft kann die Deutschsprachige Gemeinschaft einen aktiven Part im zustande kommen eines alle Anrainerstaaten umfassenden Konzeptes der grenzüber greifenden Kooperation einzunehmen. Durch ihre geographische, sprachliche und kulturelle Sondersituation im Herzen Europas ist sie gerade dazu geeignet, Vermittler und Brückenkopf zwischen den sie umgebenden

den dazu notwendigen finanziellen und menschlichen Mitteln ist nun die einzige, in die Zukunft gerichtete Perspektive. Eine auf die Bedürfnisse der Ostbelgier innen gemünzte Politik, ständige Konzertierung mit den Nachbarn und konkrete, praktische Verwirklichung und Umsetzung sind die Schlag Wörter, die in den nächsten Jahren und Jahrzehnten die allgemeine Politik, nicht nur der Deutschsprachigen Gemeinschaft bestimmen werden. Ich möchte mit einem Zitat des englischen Premierministers Winston Churchill aus seiner Rede im Unterhaus kurz vor dem Ausbruch des Zweiten Weltkrieges enden, das mir dazu geeignet erschien, meine Überlegungen auf einem Nenner zu bringen: «Wenn wir einen Streit zwischen Vergangenheit und Gegenwart beginnen, werden wir finden, dass wir die Zukunft verloren haben».

Joseph BARTH

*Si nous commençons une querelle entre le passé et le présent,
nous trouverons que nous avons perdu l'avenir.*

(W. CHURCHILL)

Großen Indern wie die BAD oder Frankreich zu sein.

Intern sind die Herausforderungen eben groß. Die verschiedenen Schübe innerhalb der Föderalisierung des Landes haben dem Rat weitreichende Befugnisse übertragen: kulturelle, später personenbezogene Angelegenheiten und schließlich das in Eigenregie zu gestaltende Unterrichts Wesen. Nun gilt es, diese Kompetenzen mit Leben und Inhalten zu füllen. Der leicht überschaubare Rahmen, die engen Bindungen und Verbindungen der Menschen untereinander, der flexible Aufbau der Verwaltungen und die wirtschaftlich und sozial günstigen Rahmenbedingungen erlauben es den politisch Verantwortlichen, klare Akzente zu setzen und Maßnahmen zu ergreifen, die aufgrund ihrer praxisbezogenen Gewichtung Modellcharakter für ganz Belgien haben könnten. Der so zitierte und manchmal belächelte Pragmatismus in allen Bereichen des öffentlichen, und vielleicht auch privaten Lebens hat sich in der Vergangenheit bewährt; neue Wege beschreiten mit

DE KROONORDE (vervolg)

Wijzigingen aangebracht op het lint van het juweel in de Kroonorde voor oorlogsonderscheidingen

Voor militairen

Het Koninklijk Besluit van 15 November 1915 stelt de palm in aan te brengen op de linten van de Leopoldsorde, van de Kroonorde en van de Orde van Leopold II de welke verleend zijn voor oorlogsfeiten.

- **Onderscheidingen voor militairen:** Zilveren Palm voor Ridder in de Kroonorde
Gouden Palm voor de hogere graden

Officieel model: 1914-18

Officieel model 1940-45 en
Vrijwilligers in Korea

Officieel model: na 1954

- **Onderscheidingen voor burgers:**

2 gouden randen

centrale gouden band

Bijzondere onderscheiding:
Gouden ster
Zilveren ster

- **Onderscheidingen voor oud-strijders:**

Officieel model: 1914-18

Officieel model: 1940-45

Officieel model: Vrijwilligers in Korea

Volgends de promotie:
verguld brons
verzilverd brons
gepatineerd brons

- **Moeders van gesneuvelde militairen** mogen de nationale eretekens van hun zonen dragen, mits zij de 'ourcebare' erop aanbrengen:

Verzilverd brons met zwart email

De houders van eretekens van de Leopoldsorde, van de Kroonorde en van de Orde van Leopold II, dewelke verleend zijn voor de erkenning van krijgsverrichtingen en vermeld op legerdagorde, zullen op het lint van de Orde een onderscheidingsteken dragen in zilver voor de ridders en in goud voor de andere rangen.

Dit teken zal bestaan uit een palmtak met monogram A. Bij bevordering wordt de palm overgedragen naar de nieuwe graad.

Deze werkwijze zal overgenomen worden voor de militairen die deelgenomen hebben aan de Tweede Wereldoorlog 1940-1945, evenals aan de Belgische militairen en buitenlanders die gediend hebben in het vrijwilligerskorps voor Korea (1950- 1953), in deze twee gevallen zal een palm met monogram L (ronde L) van koning Leopold III op het lint gedragen worden. K.B. van 5 april 1954 stelt een reeks palmen in zilver en goud in zonder koninklijk monogram, die verleend zullen worden voor oorlogsfeiten.

Voor Burgers

K.B. van 24 juni 1919 stel de gouden randen en de centraal gouden band in en als bijkomende vermelding de gouden en zilveren ster die op de linten der nationale orden dienen aangebracht in geval deze ordenen worden toegekend aan burgers die zich door oorlogsdiensten in de oorlog 1914-1918 onderscheiden hebben. Eveneens voor de oorlog 1940-1945 vastgelegd door het besluit van de Regent van 20 december 1946.

Bij bevordering wordt het lint overgedragen

naar de nieuwe graad.

Bevorderingen in de Nationale Orden voor Oud-strijders

Bij K.B. van 14 februari 1939 worden de zwaarden ingesteld ter erkennung van de door de strijders van de oorlog 1914-1918 bewezen diensten het Kenteken bestaat uit twee gekruiste zwaarden te bevestigen op het lint, in zilver voor de ridders, de andere graden in het goud. Het wordt niet postuum verleend.

Bevordering om de 10 jaar

Het K.B. van 18 april 1983 stelt het kenteken van twee gekruiste zwaarden met bovenop een staafje met de jaartallen 40-45 in voor de oud-strijders met Belgische nationaliteit, die houder zijn van minimum zes oorlogstitels, waarvan ten minste één wegens persoonlijke verdienste.

De zwaarden dienen te worden gehecht op het lint van de hoogste nationale orde die hen werd toegekend. Het kenteken is van brons, zilver of van verguld zilver, naargelang van het aantal oorlogstitels van de rechthebbende. Dit wordt niet postuum verleend.

Het M.B. van 6 mei 1983 legt de modaliteiten vast van de vorm en de wijze van toekenning.

Het K.B. van 24 januari 1994 stelt het kenteken van twee gekruiste zwaarden met bovenop een staafje met de vermelding KOREA in. Voor de oud-strijders van de oorlog in Korea die houder zijn van minimum zes oorlogstitels, waarvan ten minste één wegens persoonlijke verdienste. De zwaarden dienen te worden gehecht op

het lint van de hoogste nationale orde die hen werd toegekend.

Het kenteken is van brons, zilver of verguld zilver, naargelang van het aantal oorlogstitels van de rechthebbende.

Wordt niet postuum verleend.

Het M.B. van 27 april 1994 legt de modaliteiten vast van de vorm en de wijze van toekenning.

Voor de houders van palmen en zwaarden die commandeur of grootofficier zijn zullen naast het commandeurskruis of de ordeplaat van grootofficier ook het kruis van officier dragen dat wordt voorzien van een palm of de gekruiste zwaarden. Dit is één van de uitzonderingen waar 2 graden van eenzelfde orde mogen gedragen worden.

Voor de burgers met het lint met gouden randen of de centraal gouden band die grootofficier zijn, zij zullen naast de ordeplaat van grootofficier het kruis van officier dragen voorzien, van het des betreffende lint.

vader gedragen mogen worden.

De wet van 1 september 1948 die handelt over de Weerstanders door de sluikpers bepaald dat de postume eervolle onderscheidingen toegekend aan de overleden weerstanders door de sluikpers, voorzien van het zwarte staafje, door hun weduwe of, bij ontstentenis, door hun moeder, of bij ontstentenis van hun moeder, door de vader gedragen worden.

Het K.B. van 19 januari 1962 stelt een Onderscheidingssteken in voor de werknelers, kleinhandelaren en ambachtslieden die oud-strijder of oorlogsinvaliden zijn en die vroeger werden vereerd met een ereken met zwaarden in de Leopoldsorde, Kroonorde en in de Orde van Leopold II en vervolgens een medaille of palmen in de kroonorde verleend krijgen voor langdurige dienst voor hun geleverde werk gedurende 35 en of 45 jaar.

Attributen voor eretekens in de Kroonorde: burgerlijke onderscheidingen in een lagere graad dan die waarin reeds militaire onderscheidingen toegekend werden.

Deze attributen bestaan eveneens in verkleind model

Gouden Palmen in de Kroonorde: verguld brons

Zilveren Palmen in de Kroonorde: verzilverd brons

Gouden Medaille in de Kroonorde: verguld brons

Zilveren Medaille in de Kroonorde: verzilverd brons

De wet van 17 maart 1920 en het K.B. 21 april 1920 laten de moeders van gesneuvelde militairen toe om de eretekens van hun zoon te dragen op voorwaarde dat deze voorzien is van een bijzonder onderscheidingssteken dat op het lint van het ereteken wordt aangebracht. Dit kenteken bestaat uit een staafje in zwarte email van 36 mm lengte en 3 mm hoog met een zilveren rand van 1,2 mm, buiten dit kenteken mag er verder geen ander kenteken op het lint orden gedragen.

De wet van 26 februari 1947 die handelt over de Politieke gevangen bepaald dat de postume eervolle onderscheidingen van de overleden politieke gevangen, voorzien van het zwarte staafje zoals hierboven beschreven, door hun weduwe of, bij ontstentenis, door hun moeder, of bij ontstentenis van hun moeder, door de

Dit onderscheidingssteken bestaat in een gesp van goud- of zilvermetaal, naar gelang van de toe te kennen onderscheiding; deze gesp is voorzien van een bruggetje, hij is 40 mm lang, 5 mm breed, hij is van weerszijden versierd met een reproductie van het lint ter herinnering aan de onderscheiding. In het midden staat, in reliëf, een verkleinde reproductie van het juweel, deze ligt dwars over het lint dat het ereteken met zwaarden draagt, en wordt boven de zwaarden gedragen.

Normaal kan men geen lagere graad dan de reeds toegekende orde verleend krijgen, dit is hier echter een uitzondering op.

Een K.B. van 24 oktober 1951 bepaalt het gebruik der talen voor de opschriften op de insignes van eretekens.

Voor de kroonorde wordt de tekst "Travail et Progrès" vervangen door "Travail et Progrès - Arbeid en vooruitgang".

Er is geen regel die bepaald welke taal eerst komt, boven en onder, links of rechts.

LÉOPOLD DE SAXE COBOURG GOTHA, GÉNÉRAL RUSSE

Il n'y a pas d'informations claires sur la date exacte d'entrée en service de Léopold en Russie, mais en 1799, à l'âge de 8 ans, il a été inscrit comme sous-colonel dans le régiment de la garde impériale Izmaïlovski. Il est donc probablement entré en service plus tôt, au grade de major ou de capitaine, et a ensuite été dûment promu au grade de sous-colonel. En 1801, il a été transféré au régiment de cavalerie de la garde impériale en tant que colonel, et en 1803, à 12 ans, il est devenu général de division. Dans le cadre de son service russe, Léopold a appris à parler couramment le russe. Le futur roi de Belgique était par ailleurs présent dans la suite de l'empereur Alexandre Ier à Austerlitz en 1805.

L'année suivante, en 1806, Léopold et son père se sont retrouvés dans son duché de Saxe-Cobourg, où ils ont tous deux été capturés par le général français Jean-Pierre Augereau, qui a également confisqué les trésors de Saxe-Cobourg – la dynastie a alors été soumise par Napoléon. Léopold, en tant que membre de famille royale, n'a pas été retenu prisonnier – il a continué son service russe et a participé aux guerres contre Napoléon, mais en 1809, ce dernier lui a demandé de quitter le service russe.

En 1813, après que Napoléon a perdu la guerre contre la Russie, Léopold est revenu dans l'armée russe et a reçu *l'Ordre de Saint-Georges* de 4e rang « pour ses prouesses militaires dans les batailles contre les Français », ce qui prouve indéniablement que Léopold a pris part à une véritable action militaire, car cette distinction dans l'armée russe n'était décernée qu'aux officiers qui avaient personnellement participé aux combats.

Léopold était dans l'armée russe pendant la campagne européenne de 1813-1814 en tant que lieutenant général. En mars 1814, alors que l'armée russe entrait dans Paris, Léopold a écrit : « *Je ne peux me souvenir d'un moment plus beau de ma vie que d'entrer en vainqueur dans la ville où j'ai passé du temps si misérablement* », en référence à sa présence à la cour de Napoléon. Léopold a brillé à la cour restaurée des Bourbons, accepté dans les maisons des plus hauts fonctionnaires et militaires de France. Cependant, c'est avec ce triomphe, que s'achève l'histoire de son service pour la Russie. Pourtant, ses amis impériaux russes ont fait encore quelque chose pour lui. La grande duchesse Catherine Pavlovna, sœur de l'empereur Alexandre, a en effet présenté Léopold à la princesse Charlotte Augusta de Galles (1796-1817), qui est ainsi devenue sa première épouse.

Grâce à ce mariage, Léopold a accédé au rang de général dans l'armée britannique. Sa jeune épouse est toutefois morte en couches en 1817, et leur bébé a également péri.

L'Assemblée générale 2022

30 mai 2023

Convocation

La synthèse du procès-verbal de notre Assemblée générale 2022 a déjà été publiée dans notre périodique et sur notre site www.socol.be. Le procès-verbal sera disponible sur place le jour de l'AG. Le projet de budget 2023 ainsi que le compte de résultats 2022 seront recommandés un mois avant l'AG. Le rapport d'activité 2022, le compte de résultats 2022, le budget 2023 et le procès-verbal de l'Assemblée générale 2022 seront disponibles et consultables en version officielle 'authentique' pour tous les membres présents lors de l'Assemblée générale ainsi que sur notre site.

L'Assemblée générale aura lieu le 30 mai 2023 à
10h00

(accueil à partir de 9h00 – café et viennoiseries)
Au Musée royal de l'Afrique centrale
Leuvensesteenweg , 13
3080 Tervuren (plan en annexe)

Il y a quatre parties:

- * L'Assemblée générale proprement dit;
- * La session académique;
- * Le dîner
- * La visite individuelle du musée, précédée d'une introduction

Sans préjudice des nouveaux membres depuis octobre 2021, il est obligatoire d'être en ordre avec la cotisation des trois dernières années pour pouvoir participer aux votes à l'Assemblée générale.

PROCURATION (Uniquement pour les membres qui ont payé la cotisation.)

A. LA RÉUNION GÉNÉRALE STATUTAIRE

Inscription et signature des présents et des procurations
(09h00 -10h00).

1. Accueil par le Président.
2. Approbation du rapport de l'Assemblée générale 2022 du 22 juin 2022.
3. Le rapport d'activité présenté par l'administrateur-délégué pour la période 1 janvier 2022 – 31 décembre 2022.
4. Le rapport financier pour l'exercice comptable 1 janvier 2022 – 31 décembre 2022, présenté par le trésorier.
5. Présentation des comptes et du budget 2023.
6. Le rapport des vérificateurs aux comptes.

7. Approbation des comptes et décharge aux administrateurs.

8. Prévisions budgétaires pour la période 1er janvier 2023 – 31 décembre 2023 commentées par le Président et votée.

9. Nomination – démission des administrateurs (trois postes vacants (deux NL et un Fr). Les candidatures, avec curriculum vitae et lettre de motivation sont attendues au siège de la société avant le 10 mai 2023.

10. **Les délégués :** Les candidats délégués sont attendus d'URGENCE. Leur rôle est d'une grande importance dans le cadre du recrutement et de l'entretien de contact avec tous les membres. Les candidatures, avec curriculum vitae et lettre de motivation sont attendues au siège de la société avant le 10 mai 2023.

11. **Les vérificateurs aux comptes.**

Il y a deux places vacantes. Les candidatures, avec curriculum vitae et lettre de motivation sont attendues au siège de la société avant le 10 mai 2023.

12. **Révision des statuts**

B. LA SESSION ACADEMIQUE

Allocution de Monsieur Karl-Heinz **LAMBERTZ**, Président du Parlement de la Communauté Germanophone de Belgique.

C. LE DÎNER (FACULTATIF)

Le paiement de 59 € par personne avant le 15 mai 2023 au numéro de compte de la société BE56 0682 4806 4288 sera considéré comme preuve de participation au dîner.

Un repas « Belgo-Congolais » Menu Tembo

Le toast à S.M le Roi

Potage du jour

Poulet Moambe, Saka Saka et riz

Buffet dessert

Vin, eau

Café, Thé

Algemene Vergadering 2022

30 mei 2023

Bijéénroeping

De synthese van het proces-verbaal van onze Algemene Vergadering 2022 werd gepubliceerd in ons tijdschrift en op onze website www.socol.be. Het zal ter beschikking

liggen op de dag van Algemene Vergadering. Het voorstel voor het budget 2023 en de resultaatrekening 2022 zullen een maand voor de Algemene Vergadering medege-deeld worden. Het activiteitenverslag 2022, de resultaatrekening 2022, het budget 2023 en het verslag van de Algemene Vergadering 2022 zullen ter beschikking en ter raadpleging gesteld worden in de officieel authentieke versie voor alle aanwezige leden tijdens de Algemene Vergadering en op onze website

De budgettaire vooruitzichten van 1 januari 2023 tot 31 december 2023 toegelicht door de Voorzitter en stemming.

10. **Benoeming – ontslag van de beheerders (drie vacante posten (twee NL en één Fr).** De kandidaturen, met curriculum vitae en motivatiebrief, worden op de zetel van de vereniging verwacht, ten laatste op 10 mei 2023.

De afgevaardigden: kandidaten afgevaardigden worden DRINGEND verwacht. Hun rol is van groot belang in het kader van de rekrutering en voor het onderhouden van het contact met de leden. De kandidaturen, met curriculum vitae en gemotiveerd schrijven, worden op de zetel van de vereniging verwacht, ten laatste op 10 mei 2023.

11. **Rekeningtoezichters.**
Er zijn twee vacante plaatsen.
De kandidaturen met curriculum vitae met gemotiveerd schrijven worden op de zetel van de vereniging verwacht, ten laatste op 10 mei 2023.

12. **Herziening van de statuten.**

B. ACADEMISCHE SESSIE.

Toespraak zal gehouden worden door de Voorzitter van de Duitstalige Gemeenschap, de heer Karl Heinz LAMBERTZ .

C. MIDDAGMAAL (facultatief).

De deelneming aan het middagmaal behelst de storting van 59 € per persoon voor 08 mei 2023 op rekeningnummer van de Vereniging BE56 0682 4806 4288 en zal beschouwd worden als bewijs van deelname aan middagmaal

A. Algemene Vergadering zal gehouden worden op 30

mei 2023 te 10h00

(onthaal vanaf 9h00 – koffie met koffiekoekjes)
In het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika
Leuvensesteenweg 13
3080 Tervuren (plan in bijlage)

Er zijn vier delen :

- * De feitelijke algemene Vergadering;
- * De academische sessie;
- * Het middagmaal
- * Individueel bezoek aan het museum, voorafgegaan door een introductie

Onverminderd de nieuwe leden sedert oktober 2021, is het nodig in orde te zijn met de bijdragen van de laatste drie jaren om deel te kunnen nemen aan DE stemming op de Algemene Vergadering.

*** VOLMACHT ***

Enkel voor de leden die bijdrage betaald hebben.

**A. ALGEMENE STATUTAIRE VERGADERING
DAGORDE**

1. Inschrijving en hanteking der aanwezigen en van de volmachten (09h00 -10h00).
2. Onthaal door de Voorzitter.
3. Goedkeuring van het verslag van de Algemene Vergadering 2022 gehouden op 22 Juni 2022.
4. Activiteitenverslag voorgesteld door de Secretaris-generaal voor de periode 1 januari 2022 – 31 december 2022.
5. Het financieel verslag van het boekhoudkundig jaar 1 januari 2022 - 31 december 2022, voorgesteld door de schatbewaarder.
6. Uitteenzetting over de rekeningen en van het budget 2023.
7. Het verslag van de rekeningtoezichters.
8. Goedkeuring van de rekeningen en kwijting aan de bestuurders.

Een « Belgisch-Congolese » maaltijd Menu Tembo

Heildronk op Z.M. de Koning

Verse dagsoep

Kip Moambe, Saka Saka en rijst

Nagerecht buffet

Wijn, water

Koffie, Thee

Pour des raisons d'organisation (présence à l'Assemblée générale, réservation du restaurant - la visite au musée), nous vous prions avec insistance de nous communiquer le plus vite que possible votre intention de participation.

Om organisatorische redenen (deelname aan de Algemene Vergadering, reservatie restaurant-museumbezoek) verzoeken we u met aandrang om uw intentie tot deelname ten spoedigste te laten weten.

La participation à l'Assemblée générale	: OUI-Ja/NON-Neen Deelneming Algemene vergadering
Participation au dîner	: OUI-ja/NON-Neen Deelneming Lunch
Visite individuelle au musée	: OUI-Ja/NON-Neen Deelneming bezoek
Précédé d'une introduction et d'un commentaire.	Met voorafgaande introductie en commentaar.

*

L'Assemblée générale statutaire – De Algemene statutaire Vergadering

30-05-2023

* Procuration - Volmacht*

(peut être donnée par et à un membre effectif selon cotisation)

Je, soussigné:

Ik, ondergetekende

Adresse :

Adres

Déclare de donner une procuration pleine et entière à:

Verklaar volmacht te geven aan:

Afin d'agir à mon nom et de me représenter à l'Assemblée générale du 30 mai 2023.

Om in mijn naam te handelen en mij te vertegenwoordigen op de AVg van 30 mei 2023.

A	, Signature et "Accord pour la procuration"
TE	, Tekening en "Goed voor volmacht, ..."

**Vereniging van de Orden van de Kroon en Leopold II
(SOCOL)
ONTWERP STATUTEN**

Bij besluit worden de statuten van SOCOL als volgt gewijzigd en gecoördineerd, in overeenstemming met het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

ARTIKEL 1 - De Vennootschap

a) Rechtsvorm

De vereniging is opgericht als vereniging zonder winst-oogmerk (vzw).

b) Naam

De vereniging heet "Société des ordres de la Couronne et de Léopold II", kortweg "SOCOL".

c) Hoofdkantoor

Het hoofdkantoor van de Vennootschap is gevestigd in het Brusselse Gewest.

De vereniging kan een kantoor vestigen.

Het e-mailadres kan geldig worden gebruikt voor communicatie tussen de vereniging en haar leden. Het kan door de raad van bestuur (RvB) worden gewijzigd en moet zo spoedig mogelijk aan de leden en aan belanghebbende derden worden meegedeeld.

d) Duur

De vereniging wordt voor onbepaalde duur opgericht.

e) Het bestuursorgaan wordt de raad van bestuur genoemd.

ARTIKEL 2 - Doel(stelling) - Maatschappelijk Doel

De Vereniging heeft het belangeloos doel de houders van de Kroonorde en de Leopoldsorde II te verenigen rond verschillende projecten, teneinde o.a. bij te dragen tot de invloed en het krediet van de twee voorname nationale orden; de burgerzin en het patriottisme van onze medeburgers aan te moedigen; de waarden te verdedigen die aan de basis liggen van onze democratische staat met respect voor de mensenrechten; de solidariteit tussen haar leden te versterken; binnen de grenzen van haar actiemiddelen, de materiële, morele en culturele belangen van haar leden en hun familie te

dienen, ...

Hiertoe kan zij alle evenementen organiseren die zij nuttig acht (opleidingen, vergaderingen, publicaties, onderzoek, herdenkingen, enz.), alsmede alle andere activiteiten die direct of indirect verband houden met de verwezenlijking van haar maatschappelijk doel.

Binnen deze context en in dit kader kan zij alle handelingen verrichten die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met haar doelstellingen en kan zij met name alle soortgelijke activiteiten steunen of er op enigerlei wijze belangstelling voor hebben.

Haar doelstellingen zijn vrij van elke vorm van religieuze, filosofische, politieke of taalkundige binding. Met het grootste respect voor de menselijke waardigheid verdedigt zij de waarden van een bedachtzaam en doordacht geheugen, vrijheid, gelijkheid en, waar nodig, solidariteit.

De vereniging kan alleen of in partnerschap met andere organisaties optreden of lid worden van andere organisaties om haar doel te bereiken.

Artikel 3 - Lidmaatschap

a) Effectieve leden

De vereniging telt tussen 12 en 50 effectieve leden, houders van een onderscheiding in de Kroon- of Leopoldsorde II. Dit aantal kan worden gewijzigd bij besluit van de algemene vergadering (AV).

Deze personen moeten van onbesproken gedrag en goede zeden zijn en mogen met name niet bij of krachtens de wet veroordeeld zijn of politieke of burgerrechten hebben verloren; door hun lidmaatschap moeten zij ermee instemmen de statuten na te leven en zich te onderwerpen aan het reglement van inwendige orde (RIO).

Alle sollicitaties moeten worden gericht aan de voorzitter van de Vereniging, die, indien hij/zij dit nodig acht, aanvullende informatie kan vragen over de motivaties van de kandidaat.

Onvermindert de rechten waarin de wet of deze statuten voorzien, aangezien zij als enigen stemrecht hebben in de algemene vergadering, zijn hun andere specifieke rechten en verplichtingen vastgelegd in het RIO.

De lijst van effectieve leden die de naam "afgevaardigde" dragen, wordt vastgesteld door het bestuursorgaan (RvB) en voorgelegd aan de AV na goedkeuring van deze statuten.

b) Adherente leden

De vereniging kan adherente leden, t.tz. deelnemende - of geassocieerde leden omvatten.

Adherente leden zijn de gedecoreerde leden van een van de twee voorname orden die niet uitdrukkelijk gevraagd hebben om effectief lid te worden; weduwen, weduwnaars, wezen of wezen van een overleden effectief lid; door de RvB goedgekeurde rechtspersonen; personen, al dan niet gekoppeld met een ereonderscheiding, die de vereniging steunen en haar waarden of

doelstellingen delen en haar statuten onderschrijven, met name door deel te nemen aan haar activiteiten. De aanvragen worden onderzocht en goedgekeurd door de RvB, die de AV tijdens zijn eerstvolgende vergadering op de hoogte brengt.

Adherente leden kunnen deelnemen aan de activiteiten van de vereniging, genieten van haar voordelen en de AV bijwonen, op uitnodiging, maar zij hebben geen stemrecht.

Hun andere specifieke rechten en verplichtingen worden vermeld in de RIO.

Er is geen beperking op het aantal leden.

c) Sympathisanten leden

De vereniging kan sympathisanten leden of ondersteunende leden omvatten.

Sympathisanten zijn weduwen, weduwaars, wezen, wezen van een overleden volwaardig lid; door het bestuur goedgekeurde rechtspersonen; personen, al dan niet vereerd met een ereonderscheiding, die de vereniging steunen en haar waarden of doelstellingen delen en haar statuten naleven, met name door deel te nemen aan haar activiteiten en die niet aan de voorwaarden voldoen of geen volwaardig lidmaatschap hebben aangevraagd.

De aanvragen worden onderzocht en goedgekeurd door het bestuur, dat de AV op zijn volgende vergadering in kennis stelt.

Ondersteunende leden kunnen deelnemen aan de activiteiten van de vereniging, genieten van haar voordelen en de AV bijwonen, op uitnodiging, maar zij hebben geen stemrecht.

Hun andere specifieke rechten en verplichtingen worden vermeld in de RIO.

Er is geen beperking op het aantal leden.

d) Ereleden

Op voorstel van de RvB kan de AV met meerderheid van stemmen ereleden onderscheiden voor hun bijzondere of buitengewone verdiensten of diensten aan de vereniging.

Het aantal ereleden is onbeperkt.

Adherente leden, sympathisanten leden en ereleden hebben geen rechtstreeks of onrechtstreeks recht om zich in het leven van de vereniging te mengen. Zij kunnen voorstellen en suggesties doen, bij voorkeur via het Bureau of via een afgevaardigde.

e) Intrekkingen en ontslagenemingen

De leden kunnen zich te allen tijde, zonder verantwoording, terugtrekken en aftreden nadat zij aan hun financiële en/of materiële verplichtingen hebben voldaan.

Elk effectief lid of sympathisanten lid dat twee opeenvolgende jaren de verschuldigde bijdragen niet betaalt binnen dertig dagen na een aanmaning per gewone brief of dat niet langer voldoet aan de voorwaarden die zijn lidmaatschap rechtvaardigen, wordt geacht te zijn afgetreden.

Het ontslag wordt schriftelijk aan de RvB gericht. Het wordt door de RvB genoteerd en schriftelijk aan de betrokkenen bevestigd.

f) Uitsluiting van een lid

De uitsluiting van een effectief lid kan alleen worden uitgesproken door de AV, op basis van een gemotiveerd voorstel van de RvB. De uitsluiting van adherente leden kan, op gemotiveerd voorstel, door de RvB worden uitgesproken.

Niet limitatieve gronden: het niet naleven van de statuten, het niet aanwezig, vertegenwoordigd of verontschuldigd zijn op drie opeenvolgende AV, ernstig wan gedrag, handelingen of woorden die de eerbaarheid of aanzien van de vereniging kunnen aantasten, faillissement, het opzettelijk hinderen van de verwezenlijking van de doelstellingen van de vereniging of een ernstig risico van slechte reputatie voor de vereniging vormen, zijn handelingen die kunnen leiden tot schorsing en vervolgens uitsluiting van een effectief lid of adherent lid.

Het lid om wiens uitsluiting wordt verzocht, kan zich persoonlijk of via een tussenpersoon mondeling of schriftelijk verdedigen. Tegen de eenmaal uitgesproken uitsluiting is geen beroep mogelijk.

g) Schorsing van een lid

Het bestuursorgaan kan, in afwachting van een besluit van de AV, leden schorsen die zich schuldig maken aan ernstige inbreuk(en) op de wet, de statuten of het reglement, indien zij opzettelijk de verwezenlijking van de doelstellingen van de vereniging belemmeren, of wegens handelingen of woorden de vereniging in diskrediet brengen.

Het lid om wiens schorsing is verzocht, kan zich persoonlijk of bij volmacht mondeling of schriftelijk verdedigen. Tegen de schorsing kan, zodra deze is bevestigd, geen beroep meer worden aangetekend, aangezien zij op de volgende AV wordt voorgelegd. Desbetreffend wordt geen buitengewone vergadering gehouden.

Geschorste leden blijven echter aansprakelijk voor de betaling van vervallen lidmaatschaps geld en andere bijdragen.

h) Rechten op activa

Geen enkel effectief lid, adherent lid of erelid kan uit hoofde van zijn lidmaatschap of verlies daarvan enige aanspraak maken op de activa van de Vereniging.

Artikel 4. INSCHRIJVING

Onverminderd het voorgaande is een effectief lid, adherent lid of sympathisant lid iemand die zijn of haar statutaire contributie heeft betaald en wiens inschrijving in de registers als gebruikelijk is voltooid.

De jaarlijkse bijdrage mag niet minder dan 25,- EUR en niet meer dan 1.500,- EUR bedragen. De contributie kan variëren naar gelang van het soort lid en, in voorbeeld geval, de duur van het lidmaatschap.

De contributiebedragen voor alle categorieën leden worden vastgesteld door de RvB, voordat ze aan een AV worden voorgelegd.

Gelet op de omstandigheden kan een kansel- of administratievergoeding in rekening worden gebracht, waarvan het bedrag door de RvB wordt vastgesteld en die niet meer dan 250,- EUR mag bedragen.

Alleen over de in de agenda genoemde punten kan worden gescrewd. Op gezag van de voorzitter kunnen andere punten slechts ter informatie aan de orde worden gesteld.

De voorzitter die op dat ogenblik de leiding heeft, zit de AV voor, indien hij belet is, de ondervoorzitter of de bestuurder met hoogste aancienniteit.

De hiertoe gemachtigde bestuurders brengen verslag uit over de activiteiten van de vereniging, het financieel en boekhoudkundig beheer en lezen desgevallend het door de accountant(s) opgestelde verslag voor.

d) Bijzondere of buitengewone Algemene Vergadering

Een bijzondere of buitengewone AV kan te allen tijde door het bestuur worden bijeengeroepen, hetzij op zijn verzoek van de RvB, hetzij op verzoek van een vijfde van de effectieve leden.

De bijeenroepingsprocedure is dezelfde als bij de gewone AV.

e) Quorum en stemming

Onverminderd de wettelijke bepalingen kan een gewone AV geldig beslissen ongeacht het aantal aanwezige leden, mits ten minste drie leden niet-bestuurders aanwezig zijn. Bij gebreke daarvan moet een nieuwe vergadering worden bijeengeroepen. Alleen effectieve leden kunnen over volmachten beschikken. Elk effectief lid kan maximaal drager zijn van drie volmachten.

Besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen, met uitzondering van afwezigen, onthoudingen en ongeldige stemmen.

De statuten worden gewijzigd met de volgende meerderheden:

i) Wijzigingen in het doel van de vennootschap kunnen slechts worden aangenomen met een meerderheid van vier vijfde van de aanwezige of vertegenwoordigde effectieve leden;

ii) Elke andere wijziging wordt geacht te zijn aangenomen indien zij wordt goedgekeurd door twee derde van de aanwezige of vertegenwoordigde gewone leden.

De stemming geschiedt bij handopstekking ("voor", "tegen" en "onthouding") of bij geheime stemming op verzoek van een tiende van de aanwezige gewone leden.

De besluiten van de AV worden overeenkomstig de wet in de notulen opgenomen.

f) Beslissingen

Alle effectieve leden hebben evenveel stemrecht en besluiten worden genomen bij gewone meerderheid van stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden.

Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter (of zijn plaatsvervanger) doorslaggevend.

En bij afwezigheid van de Voorzitter wordt de AV voorgezet door de Ondervoorzitter; indien de Ondervoorzitter verhindert is, wordt de AV voorgezet door

Artikel 5 - Verordening

Op voorstel van het bestuursorgaan (RvB) bepaalt of verduidelijkt de AV in een ad hoc verordening de algemeen werkingsregels van de vereniging.

De verordening van ... goedgekeurd op ... is momenteel van kracht.

Artikel 6 - Algemene Vergadering

a) Leden

De Algemene Vergadering (AV) bestaat uit alle effectieve leden van de vereniging. Alle gewone leden hebben een gelijk stemrecht in de AV.

Adherente leden en sympathisanten leden, of nog ere-leden, kunnen worden uitgenodigd voor de AV-vergaderingen, zonder stemrecht.

b) Competenties

De AV is het soevereine orgaan van de vereniging. Zij heeft de bevoegdheden die haar uitdrukkelijk bij wet of bij deze statuten zijn toegekend.

Onverminderd de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen omvatten de bevoegdheden van de AV onder meer het recht om : de statuten te wijzigen; de bestuurders, de commissaris(en) en de vereffenaar(s) te benoemen en te ontslaan; kwijting te verlenen aan de bestuurders en de commissaris(en); het huishoudelijk reglement goed te keuren; de jaarlijkse begrotingen en rekeningen goed te keuren; kwijting te verlenen aan de bestuurders, eventueel aan de commissarissen, en in geval van vrijwillige ontbinding, aan de vereffenaars; te besluiten tot het instellen van een vordering tot burgerlijke aansprakelijkheid tegen ieder lid van de vereniging, iedere bestuurder, iedere persoon die bevoegd is de vereniging te vertegenwoordigen of iedere door de algemene vergadering aangewezen lasthebber; alle andere rechtstreeks uit de wet voortvloeiende bevoegdheden uit te oefenen.

c) Gewone Algemene Vergadering

De gewone AV komt jaarlijks bijeen op uitnodiging van de voorzitter of de RvB; het boekjaar begint op 1er januari en eindigt op 31 december.

De oproeping moet ten minste 15 dagen op voorhand worden verzonden. De oproeping wordt geldig langs elektronische weg verzonden aan de leden die hun e-mailadres hebben meegegeerd. De oproeping vermeldt plaats en tijdstip van de vergadering en de agenda.

Elk voorstel dat door een vijfde van de effectieve leden is ondertekend, moet in de agenda worden opgenomen.

door het lid van de RvB met de hoogste ononderbroken aanciënneiteit in de RvB.

g) Publiciteit

De besluiten van de vergaderingen worden vastgelegd in notulen die door de voorzitter en ten minste één ander lid worden ondertekend en op de zetel worden bewaard. Zij kunnen ter kennis worden gebracht van de leden of van derden die een wettelijk belang kunnen aantonen, binnen drie maanden na de vergadering waarop zij werden genomen. Het register van de besluiten van de vergaderingen wordt bewaard op de zetel, waar alle leden het kunnen raadplegen, op verzoek dat ten minste vijf-tien werkdagen vóór de raadpleging wordt ingediend en zonder het register te verplaatsen.

Elk lid kan om een uittreksel verzoeken die door de voorzitter en de secretaris is ondertekend; elk uittreksel dat ouder is dan twee jaar wordt echter op kosten van de aanvrager afgegeven.

Belanghebbende derden kunnen uittreksels aanvragen met betrekking tot zaken die hen aangaan. Deze door de Voorzitter en een lid van de RvB ondertekende uittreksels worden verstrekt na betaling van de door de Vereniging gemaakte kosten.

Artikel 7 - Administratie en vertegenwoordiging

a) Benoeming en samenstelling van het bestuursorgaan

De vereniging wordt bestuurd door een bestuursorgaan, de "Raad van Bestuur" (RvB) genoemd, die bestaat uit 3 tot 10 leden. Indien het aantal bestuurders onder het minimum daalt, kan de raad voorlopig geldig blijven functioneren tot aan de volgende AV. De RvB kan echter besluiten één of meer bestuurders te coöptieren.

Onverminderd de samenstelling van het eerste bestuursorgaan (RvB) dat naar aanleiding van de huidige statuten is opgericht, worden de leden ervan, na een oproep tot kandidaten, benoemd door de AV met een meerderheid van de aanwezige of vertegenwoordigde stemmen.

De ambtstermijn van een bestuurder, die te allen tijde door de AV kan worden herroepen, bedraagt vijf jaar en kan worden verlengd.

Aftredende bestuurders zijn herkiesbaar.

De RvB kiest uit zijn midden één voorzitter, één vicevoorzitter, één secretaris en één penningmeester. Zo nodig een gedlegeerd bestuurder. Hij kan in ieder geval één of meerdere directeuren of leden benoemen voor het beheer van de bevoegdheden die hij bepaalt of voor de uitvoering van specifieke opdrachten.

De secretaris is met name belast met het opstellen van de notulen en het bewaren en raadplegen van de documenten. Hij verricht de verplichte publicaties in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad en houdt het dossier van de vereniging bij de Rechtbank waaronder de vereniging valt.

Naast het uitvoeren van betalingen en de inningen is de penningmeester verantwoordelijk voor het houden van

de boekhouding en het nakomen van fiscale verplichtingen.

Elke bestuurder die ontslag wil nemen, moet de RvB schriftelijk van zijn besluit in kennis stellen.

Bestuurders die zonder reden afwezig zijn op drie achtereenvolgende vergaderingen waarvoor zij naar behoren zijn opgeroepen, kunnen worden geacht ontslag te hebben genomen.

Bi vacature van een mandaat in de loop van dit mandaat kan een nieuwe bestuurder voorlopig worden gecoöpteerd door het bestuursorgaan: in dat geval maakt hij het mandaat af van de bestuurder die hij vervangt. De AV bevestigt deze coöptatie op haar eerstvolgende vergadering; indien zij dit niet doet, blijven de tot dan toe genomen besluiten evenwel geldig.

De bestuurders vervullen hun bestuurdersfunctie kosteloos.

De RvB kan uit de algemene kosten de kosten vergoeden die de bestuurders in de uitoefening van hun functie hebben gemaakt; op basis van een uitdrukkelijk akkoord daartoe, in geval van urgentie, door het Bureau, zo niet door de RvB.

b) Vaardigheden & budget

Het bestuur beheert de zaken van de vereniging en beschikt over de ruimste bevoegdheden om alle handelingen van beheer en beschikking uit te voeren die de vereniging aangaan. Hij oefent alle bevoegdheden uit die niet zijn voorbehouden aan de AV.

Onverminderd het Bureau kan hij onder zijn leden één of meer personen aanwijzen die individueel bevoegd zijn om handelingen van dagelijks bestuur te verrichten, met name de stappen die bij de banken en de post moeten worden ondernomen.

Verbintenis die voortvloeien uit besluiten van het bestuursorgaan die rechtsgeldig in de notulen van de vergaderingen zijn opgenomen, worden door de voorzitter en/of de secretaris rechtsgeldig ondertekend.

De RvB beslist met name over alle verdragen, transacties en compromissen, over de verwerving, wijziging en bestemming van alle roerende en onroerende goederen, over de aanstelling van de leden en over de vaststelling van hun taken.

Zij bepaalt het beleid dat moet worden gevoerd in het kader van de doelstellingen van de vereniging.

Zij kan reglementen opstellen, aannemen, wijzigen en intrekken die kracht van wet hebben zodra zij door de AV zijn goedgekeurd met een gewone meerderheid van de aanwezige of vertegenwoordigde leden. Voor elke wijziging van dit reglement geldt dezelfde procedure.

Het bestuur kan bepaalde bevoegdheden overdragen aan het bureau of aan een of meer van zijn leden. Hij kan een of meer personen machtigen de vereniging in rechte te vertegenwoordigen en namens de vereniging in rechte op te treden.

Bestuurders hebben geen persoonlijke verplichtingen uit hoofde van hun functie en zijn slechts verantwoordelijk voor de uitvoering van hun mandaat.

c) Vergaderingen, beraadslagen en besluiten

De RvB wordt bijeengeroepen door de voorzitter of de secretaris en één andere bestuurder of door het Uitvoerend Comité, telkens als het belang van de vereniging het vereist, en ten minste twee maal per jaar. Zij moet worden bijeengeroepen indien ten minste twee bestuurders daarom verzoeken. Zij wordt voorgezeten door de Voorzitter, of bij diens afwezigheid door de Ondervoorzitter.

De RvB kan slechts beraadslagen en besluiten indien ten minste de helft van de leden aanwezig is of vertegenwoordigd is.

Besluiten worden genomen bij consensus of, indien geen consensus wordt bereikt, bij meerderheid van de aanwezige stemmen. Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter doorslaggevend.

Een bestuurder kan zich in de RvB laten vertegenwoordigen door een andere bestuurder die in het bezit is van een schriftelijke volmacht die hem of haar met naam en toenaam aangeeft.

De RvB kan alleen over de agendapunten beslissen. De RvB kan echter punten aan de agenda toevoegen indien twee derde van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is.

Het bestuur kan zich laten bijstaan door deskundigen, ook al zijn deze geen lid van de vereniging.

Onvermindert de verplichting om ten minste twee vergaderingen per jaar te houden, kunnen besluiten van de RvB ook worden genomen bij besluit van alle bestuurders, schriftelijk of langs elektronische weg, met uitzondering van besluiten waarvoor deze mogelijkheid is uitgesloten.

De beraadslagen van de RvB worden genoteerd in een register dat op het hoofdkantoor van de Vereniging wordt bewaard en dat door de Voorzitter en een ander bestuurder wordt ondertekend.

d) Belangenconflicten

Elke bestuurder die een belangengenoot heeft of zich in een situatie bevindt die als een belangengenoot kan worden aanzien, moet dit vóór de beraadslaging aan de andere bestuurders melden. De verklaring moet worden opgenomen in de notulen van de vergadering en de RvB moet beraadslagen. De bestuurder met een belangengenoot mag niet deelnemen aan de stemmingen van de RvB over deze beslissingen of verrichtingen.

e) Vertegenwoordiging

De vennootschap wordt geldig verbonden door de handtekening van de Voorzitter of de Secretaris, of, indien uitdrukkelijk gedelegeerd door de RvB, door de gezamenlijke handtekening van twee Bestuurders.

f) Administratie

Met uitzondering van die handelingen welke tot de exclusieve bevoegdheid van de AV behoren, is de RvB, overeenkomstig de statuten en de wet, bevoegd om alle administratieve handelingen te stellen die nodig zijn voor de verwezenlijking van het maatschappelijk doel van de vereniging, met inbegrip van de delegatie van bevoegdheden die nuttig zijn voor de goede werking van de vereniging.

g) Beëindiging van het dienstverband

Het ontslag van bestuurders moet schriftelijk aan de Voorzitter van de RvB worden gericht.

Artikel 8 - Dagelijks Bestuur

Bureau voor dagelijks bestuur of Uitvoerend Comité

De RvB deleert een deel van de bestuurlijke bevoegdheden aan het Bureau voor dagelijks bestuur of Uitvoerend Comité, dat bestaat uit de voorzitter, de vicevoorzitter, de secretaris en de penningmeester. Zij treden op als college en houden zich bezig met het dagelijks bestuur van de vereniging. Het Bureau is niet bevoegd om besluiten te nemen, behalve in uiterst dringende gevallen.

Voor het dagelijks beheer en de administratie, de routinewerker en de ontvangstbewijzen volstaat de handtekening van de voorzitter of, in voorkomend geval, van de secretaris of de penningmeester, of van een daartoe gedelegeerd bestuurder. Andere handelingen en overeenkomsten die de vereniging verbinden, worden geldig ondertekend door de voorzitter of/een ander lid van het Bureau.

Onvermindert de gevallen waarin hij daartoe speciaal is gemachtigd, mag een bestuurder die geen lid is van het Uitvoerend Comité geen persoonlijk initiatief nemen in het dagelijks bestuur zonder zich eerst tot het Uitvoerend Comité te wenden.

Het Bureau is verplicht om tijdens de eerstvolgende vergadering van de RvB de namens de vereniging aangebrachte verantwoordingen mede te delen.

Artikel 9 - Verantwoordelijkheden

De bestuurders en de met het dagelijks bestuur belaste personen zijn niet persoonlijk gebonden door de verantwoordingen van de vereniging.

Tegenover de vereniging en tegenover derden is hun aansprakelijkheid binnen de door de wet gestelde grenzen beperkt tot de vervulling van hun opdracht, overeenkomstig het gemeen recht, de bepalingen van de wet en de bepalingen van de statuten.

Artikel 10 - Controle door een accountant

De RvB kan de benoeming van een accountant of een commissaris aan de AV voorstellen. Deze is in voorkomend geval belast met de controle van de financiële situatie, de jaarrekeningen en de regelmatigheid van de verrichtingen die daarin moeten worden opgenomen. Het mandaat van de accountant of de bedrijfsrevisor wordt kosteloos uitgeoefend. Het geldt voor één jaar en is hernieuwbaar en vervalt na afloop van de jaarlijkse AV.

Artikel 11 - Protocol - vertegenwoordiging

De voorzitter, de vicevoorzitter bij diens afwezigheid of een *ad hoc gedelegeerd bestuurder*, vertegenwoordigt de vennootschap geldig tegenover derden.

Het Bureau wijst zijn leden aan om de Vereniging collectief of individueel te vertegenwoordigen voor specifieke ceremoniële vertegenwoordigingsopdrachten. Daartoe kunnen zij een andere bestuurder of een gewoon lid van de Vereniging voor dergelijke missies aanwijzen.

Artikel 12. Intellectuele eigendom

De vereniging is de volle eigenaar van het merk, de badges, onderscheidingen en logo's. Niemand mag ze gebruiken zonder haar schriftelijke toestemming, op straffe van gerechtelijke vervolging.

Artikel 13 - Ontbinding

De AV zal worden bijeengeroepen om de voorstellen tot ontbinding te bespreken.

Deze voorstellen worden ingediend door de RvB of door ten minste een vijfde van de effectieve leden.

Onverminderd de mogelijkheid om de ontbindingsprocedure overeenkomstig de wet in één enkele handeling vast te stellen, benoemt de AV bij aanneming van het voorstel tot ontbinding één of meer vereffenaars wier opdracht zij bepaalt.

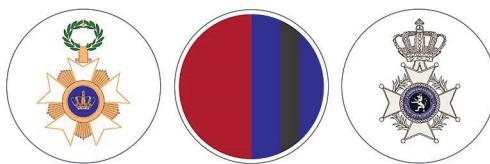
In geval van ontbinding en vereffening beslist de AV, op voorstel van de RvB, over de bestemming van het vermogen van de vzw. Deze bestemming moet in overeenstemming met de wet geschieden.

Artikel 14 - Geschillen

Alle geschillen betreffende de statuten worden beslecht in het gerechtelijk arrondissement Brussel.

Association royale
sous le haut patronage de Sa Majesté le Roi

SOCIÉTÉ DES ORDRES DE
LA COURONNE ET DE LEOPOLD II

VERENIGING VAN DE KROONORDE
EN DE ORDE VAN LEOPOLD II

Koninklijke vereniging onder de
hoge bescherming van Zijne Majesteit de Koning

Bureau de dépôt / Afgitekantoor
Bruxelles 1040 Brussel Belgique - België

Numéro d'agrément / Erkenningsnummer

P.P. - P.B.

P 705262 Bruxelles 4 Brussel

1 / 4461